

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

10 лютого 2016 року

м. Київ

Судова палата у господарських справах
Верховного Суду України у складі

головуючого Колесника П.І.,
суддів: Барбари В.П., Берднік І.С., Ємця А.А.,
Жайворонок Т.Є., Потильчака О.І.,

за участю представників:

компанії з обмеженою відповідальністю “Весдікс
Інвестментс Лімітед” (VESDIX INVESTMENTS
LIMITED –

Бабія Р.,

публічного акціонерного товариства
“Комерційний банк “Надра” –

Волинського А.В.,

товариства з обмеженою відповідальністю
“Компанія з управління активами “Промислові
інвестиції” –

*Коноплі А.М.,
Копейчикова М.В.,–*

розглянувши у відкритому судовому засіданні заяву компанії з обмеженою відповідальністю “Весдікс Інвестментс Лімітед” (VESDIX INVESTMENTS LIMITED) (далі – компанія “Весдікс Інвестментс Лімітед”) про перегляд Верховним Судом України постанови Вищого господарського суду України від 05 жовтня 2015 року у справі № 923/1020/13 за позовом публічного акціонерного товариства “Комерційний банк “Надра” (далі – ПАТ “КБ “Надра”) до товариства з обмеженою відповідальністю “Компанія з управління активами “Промислові інвестиції” (далі – ТОВ “КУА “Промислові інвестиції”), третя особа – компанія “Весдікс Інвестментс Лімітед”, про визнання права власності, за зустрічним позовом ТОВ

від 04 березня 2015 року у справі № 914/3819/13, від 10 лютого 2015 року у справі № 16/83-08-2341, копію ухвали Вищого господарського суду України від 23 грудня 2014 року у справі № 5017/794/2012, а також копії постанов Верховного Суду України від 23 грудня 2015 року у справі № 5024/1463/2012 (№ 3-1135гс15), від 20 травня 2014 року у справі № 21-41а14, від 30 жовтня 2012 року у справі № 3-49гс12, від 29 січня 2013 року у справі № 21-365а12, від 24 червня 2015 року у справі № 3-262гс15, від 23 грудня 2014 року у справі № 3-134гс14, від 23 травня 2012 року у справі № 6-37цс12.

Заслухавши доповідь судді-доповідача, пояснення представників сторін, перевіrivши наведені суб'єктом права на звернення до Верховного Суду України обставини, Судова палата у господарських справах Верховного Суду України дійшла висновку, що заява підлягає задоволенню з таких підстав.

Як встановлено судами першої та апеляційної інстанцій у межах наданих їм процесуальним законом повноважень, предметом позову є вимоги про визнання права власності на частки у нерухомому майні, розташованому у м. Нова Каховка по вул. Індустріальній, 19. Виходячи зі змісту первісного позову, передумовою набуття ПАТ "КБ "Надра" речових прав на спірне майно стало рішення Господарського суду Херсонської області у справі № 5024/1463/2012, яким в рахунок погашення кредитних зобов'язань товариства з обмеженою відповідальністю "Каховка Пром Агро" перед ПАТ "КБ "Надра" звернуто стягнення на предмет іпотеки – цілісний майновий комплекс заводу з переробки сої по вул. Індустріальній, 19. За результатами замовленої товариством технічної інвентаризації виявилася належність йому на праві власності певних будівель і споруд (згідно з переліком), при цьому таке майно становить 8/100 частин цілісного майнового комплексу виробництва з переробки сої. Літерація деяких об'єктів визначених у рішенні суду у справі № 5024/1463/2012 змінилася. В обґрунтування вимог зустрічного позову зазначено, що позивач за цим позовом є співвласником цілісного майнового комплексу по вул. Індустріальній, 19 (власником певної його частини), а позивачем за первісним позовом заявлено позов про визнання права власності на комплекс у цілому, без виділу часток.

Рішенням господарського суду Херсонської області від 17 жовтня 2013 року позов ПАТ "КБ "Надра" задоволено. Визнано за ПАТ "КБ "Надра" право власності на 92/100 частини цілісного майнового комплексу виробництва з переробки сої, розташоване по вул. Індустріальній, 19, у м. Нова Каховка Херсонської області, до складу якого входять нежитлові будівлі і споруди. Позовні вимоги ТОВ "КУА "Промислові інвестиції" задоволено частково – визнано за ТОВ "КУА "Промислові інвестиції" право власності на 8/100 частин цілісного майнового комплексу виробництва з переробки сої, розташованого по вул. Індустріальній, 19, у м. Нова Каховка

Херсонської області, до складу якого входять певні нежитлові будівлі та споруди.

Компанія "Весдікс Інвестментс Лімітед" у квітні 2015 року звернулася з апеляційною скаргою на зазначене рішення, в якій просила його скасувати, у задоволенні вимог первісного та зустрічного позовів відмовити повністю, посилаючись на порушення судом норм процесуального та матеріального права. Обґрунтовуючи апеляційну скаргу, скаржник наголосив на тому, що він є власником майна, щодо якого прийнято рішення судом першої інстанції у цій справі, тобто рішення від 17 жовтня 2013 року стосується прав та обов'язків компанії "Весдікс Інвестментс Лімітед", яку всупереч вимогам чинного законодавства не було залучено до участі у справі.

Ухвалою Одеського апеляційного господарського суду від 16 липня 2015 року до участі у справі як третю особу, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні відповідача залучено компанію "Весдікс Інвестментс Лімітед".

Постановою Одеського апеляційного господарського суду від 16 липня 2015 року апеляційну скаргу компанії "Весдікс Інвестментс Лімітед" задоволено, рішення Господарського суду Херсонської області від 17 жовтня 2013 року скасовано, у задоволенні первісного позову ПАТ "КБ "Надра" відмовлено, у задоволенні зустрічного позову ТОВ "КУА "Промислові інвестиції" відмовлено.

Постановою Вищого господарського суду України від 05 жовтня 2015 року постанову Одеського апеляційного господарського суду від 16 липня 2015 року скасовано, рішення Господарського суду Херсонської області від 17 жовтня 2013 року залишено в силі.

Переглядаючи справу в касаційному порядку, Вищий господарський суд України погодився з висновком господарського суду першої інстанції, що відповідно до статей 355, 356, 392 ЦК позивач за первісним позовом набув права власності на заявлене ним нерухоме майно як іпотекодержатель, що виявив бажання придбати предмет іпотеки за початковою ціною шляхом заліку своїх забезпечених вимог у рахунок вартості майна. Разом із цим суд першої інстанції визнав доведеним факт придбання частини майна цілісного майнового комплексу відповідачем за первісним позовом на відкритих торгах, які відбулися 28 вересня 2011 року, у зв'язку з чим частково задовольнив зустрічні позовні вимоги.

Крім того, суд першої інстанції, з яким погодився Вищий господарський суд України, зазначив, що обставини, встановлені рішенням Господарського суду Херсонської області від 20 листопада 2012 року у справі № 5024/1463/2012, а саме, що право іпотеки ПАТ "КБ "Надра" поширюється на всі будівлі та споруди заводу з переробки сої, за адресою вул. Індустріальна, 19, та все встановлене у таких будівлях і спорудах обладнання, яке належить заводу, а ТОВ "КУА "Промислові інвестиції" є добросовісним набувачем, який набув право власності на частину майна цілісного майнового комплексу заводу, не потребують доведення під час

“КУА “Промислові інвестиції” до ПАТ “КБ “Надра” про визнання права спільної часткової власності,

в с т а н о в и л а:

Компанія “Весдікс Інвестментс Лімітед” у заяві від 30 грудня 2015 року порушує питання про перегляд постанови Вищого господарського суду України від 05 жовтня 2015 року у справі № 923/1020/13 з підстав, передбачених пунктами 1–3 частини першої статті 111¹⁶ Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК), просить скасувати постанову Вищого господарського суду України від 05 жовтня 2015 року, постанову Одеського апеляційного господарського суду від 16 липня 2015 року та рішення Господарського суду Херсонської області від 17 жовтня 2013 року у справі № 923/1020/13 і направити цю справу на новий розгляд до суду першої інстанції.

У заяві про перегляд постанови компанія “Весдікс Інвестментс Лімітед” посилається на неоднакове застосування судом касаційної інстанції положень статей 22, 33, 34, 43, 60, 62, 111¹⁰ ГПК, статей 334, 355, 356, 392 Цивільного кодексу України (далі – ЦК), статті 3 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”, внаслідок чого, на думку заявника, було ухвалено різні за змістом судові рішення у подібних правовідносинах, водночас заявник зазначає про невідповідність судового рішення суду касаційної інстанції викладеному у постановах Верховного Суду України висновку щодо застосування у подібних правовідносинах норм матеріального права. В обґрунтування заяви компанією “Весдікс Інвестментс Лімітед” надано копії постанов Вищого господарського суду України від 06 жовтня 2015 року у справі № 908/5669/14, від 04 березня 2015 року у справі № 910/7370/14, від 23 жовтня 2013 року у справі № 5017/3700/2012, від 05 лютого 2013 року у справі № 5011-18/829-2012, від 31 липня 2013 року у справі № 5023/5303/12, від 21 березня 2012 року у справі № 5024/1803/2011, від 16 травня 2012 року у справі № 5016/3886/2011(3/230), від 07 квітня 2015 року у справі № 917/2173/14, від 28 травня 2014 року у справі № 39/167, від 04 листопада 2013 року у справі № 39/167, від 17 грудня 2013 року у справі № 905/3667/13, від 21 січня 2014 року у справі № 908/1656/13, від 27 травня 2014 року у справі № 916/2442/13, від 30 вересня 2015 року у справі № 904/6533/14, від 13 серпня 2014 року у справі № 903/1070/13, від 06 листопада 2014 року у справі № 916/220/14, від 18 червня 2015 року у справі № 5011-74/15309-2012, від 12 серпня 2015 року у справі № 910/20514/14, від 04 серпня 2015 року у справі № 922/1039/14, від 08 квітня 2010 року у справі № 44/357, від 08 квітня 2010 року у справі № 44/358, від 11 вересня 2012 року у справі № 15/111/10, від 17 квітня 2014 року у справі № 911/1510/13, від 23 жовтня 2013 року у справі № 5017/1964/2012, від 02 липня 2014 року у справі № 904/5470/13,

розгляду справи № 923/1020/13, оскільки в силу статті 35 ГПК є преюдиційними.

Проте постановою Верховного Суду України від 23 грудня 2015 року у справі № 3-1135гс15, на яку посиляється заявник, скасовано всі судові рішення у справі № 5024/1463/2012, у тому числі рішення господарського суду Херсонської області від 20 листопада 2012 року, та направлено справу на новий розгляд до суду першої інстанції.

Верховний Суд України дійшов висновку, що відповідно до пункту 3 частини другої статті 111¹⁰ ГПК порушення норм процесуального права у будь-якому випадку є підставою для скасування рішення місцевого або постанови апеляційного господарського суду, якщо: господарський суд прийняв рішення або постанову, що стосується прав і обов'язків осіб, які не були залучені до участі у справі. У процесі розгляду справи за апеляційною скаргою компанії "Весдікс Інвестментс Лімітед" апеляційним судом встановлено, що за останньою зареєстровано право власності на частину спірного майна – нежитлову будівлю, котельню за адресою: вул. Індустріальна 19, у м. Нова Каховка.

Також Верховний Суд України висловив правову позицію, що відповідно до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" (у редакції від 22 грудня 2011 року) задоволення вимог кредиторів, у тому числі забезпечених заставою майна боржника, може відбуватися тільки на стадії ліквідаційної процедури в порядку та у спосіб, передбачені цим Законом, а отже, звернення стягнення на предмет іпотеки у справі № 5024/1463/2012 відбулося з порушенням чинного законодавства.

Відтак, оскаржувана постанова Вищого господарського суду України у справі № 923/1020/13 та залишене в силі рішення Господарського суду Херсонської області від 17 жовтня 2013 року за первісним і за зустрічним позовом підлягають скасуванню внаслідок того, що були прийняті на підставі судового рішення, скасованого Верховним Судом України.

Загальними вимогами процесуального права, передбаченими у статтях 32 – 34, 43, 82, 84 ГПК, визначено обов'язковість встановлення судом під час вирішення спору обставин, що мають значення для справи, надання їм юридичної оцінки, а також оцінки всіх доказів, з яких суд виходив при вирішенні позову. Без виконання цих процесуальних дій ухвалити законне й обґрунтоване рішення у справі неможливо.

Відповідно до вимог статті 111²³ ГПК Верховний Суд України розглядає справи за правилами перегляду судових рішень у касаційному порядку, а тому не може встановлювати обставини справи, збирати й перевіряти докази та надавати їм оцінку.

Оскільки господарськими судами попередніх інстанцій зазначені фактичні обставини справи не встановлено, а відсутність у Верховного Суду України процесуальної можливості з'ясувати дійсні обставини справи перешкоджає ухвалити нове рішення, то справу слід передати на розгляд

суду першої інстанції згідно з підпунктом «а» пункту 1 частини другої статті 111²⁵ ГПК.

Керуючись статтями 111¹⁶, 111²³, 111²⁴, 111²⁵ ГПК, Судова палата у господарських справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

Заяву компанії з обмеженою відповідальністю “Весдікс Інвестментс Лімітед” задовольнити.

Рішення Господарського суду Херсонської області від 17 жовтня 2013 року, постанову Одеського апеляційного господарського суду від 16 липня 2015 року, постанову Вищого господарського суду України від 05 жовтня 2015 року у справі № 923/1020/13 скасувати.

Справу № 923/1020/13 передати на розгляд до Господарського суду Херсонської області.

Постанова є остаточною і може бути оскаржена тільки на підставі, встановленій пунктом 4 частини першої статті 111¹⁶ Господарського процесуального кодексу України.

Головуючий

Судді:

П.І. Колесник

В.П. Барбара

І.С. Берднік

А.А. Ємєць

Т.Є. Жайворонок

О.І. Потильчак